

Kertész-Bakos Ferenc²⁵¹: *Globális etika – a morális igazság, mint többségi gyakorlat*

Absztrakt: A 20. századi hidegháborút követően egy új globális kulturális forradalom kezdődött, aminek következtében olyan új szavak, paradigmák, normák, értékek, életstílusok, oktatási módszerek és kormányzási folyamatok terjedtek el és arattak teljes győzelmet világunkban, melyek egy bizonyos új etika elemei. Az új etika normatívként jelenik meg és mára már uralkodik a világ kultúrái felett. Az, hogy mit jelent az új kultúra, nem magától értetődő, a puha egyetértés látszata mögött a globális etikának olyan antikrisztusi programja van, ami a Nyugat hitehagyásában gyökerezik. Az új kultúra új fogalmai közül néhány globális paradigmává változott. Az új kultúrában megalkotott fogalmak létrehozása normateremtő folyamatá lett, mely által a hatalmat birtokló kisebb csoportok mindenkire rákényszerítették az új fogalmak ideologikus értelmezését: a normateremtő folyamatokhoz hozzátársult az ideologikus radikalizálódás folyamata. Az új paradigmáknak az új etika ad egyesítő alakzatot. Ez az etika globális. (Marguerite A. Peeters)

Kulturális terrorizmus

A lexikonok a terrorizmus fogalma alatt erőszakos cselekménysor alkalmazását értik, vagy az azzal való fenyegetésnek olyan stratégiáját, melynek elsődleges célja félelem, zavar keltése és ennek révén további meghatározott politikai, ideológiai vagy vallási célok elérése. A terrorizmust módszereinek, elkövetőinek és céljainak tükrében sokféle jelzővel illetik, az egyéni terrorizmustól a jellemzően politikai, ideológiai, etnikai, vallási ihletésű szervezett terrorizmusig.

A terror, mely latinul eredetileg ijedtséget, rémületet jelent, már erényként is feltűnt a civilizáció eredendően felhőtlen-kék égboltján, mint igen sötét folt: „A terror nem más, mint gyors, szigorú és hajthatatlan igazságtétel, ezért tehát voltaképpen az erény megnyilvánulása.” Maximilien Robespierre-t, aki ezzel a sajátos logikával kapcsolta össze az igazságot, az erényt és a terrort, 1794. július 28-án ugyan kivégezték, de az elvetett mag belső természete az, hogy sarjadni kezd. És sarjadt is.

Ahogy az 1790-es években a Nagy Francia Forradalom jakobinus diktatúráját nem voltszerencsés terrorizmusnak nevezni, úgy például a Nagy Októberi Szocialista Forradalom kulturális forradalmát is öngyilkosság volt a maga idejében kulturális terrorizmusként emlegetni. Holott a viszonyulás nyilvánvaló! Kérdés, hogy a 20. század második felében kisarjadt, s azóta is egyre csak terebélyesedő kulturális forradalmat szabad-e kulturális terrorizmusnak nevezni?

Robespierre még nyaktiló segítségével választotta el Istent a halandók gondolatvilágától, egyben hódolva a szabadkőművesség Legfőbb Lénye előtt, de már kortársa, Joseph de Maistre felismeri, s kétszáz év távlatából főleg igaza van, miszerint kultúrát foglalni nem csak fegyverrel lehet. Egész pontosan: fegyver helyett elegendő, ha ebben a kultúrában velejéig szétrohasztjuk azokat az eredeti és alapvető elveket, amelyek egyébként ezt a kultúrát megteremtették és dominánssá tették. Maistre bár csak nemzeti méretekről beszél, de nyugodtan kiszélesíthetjük globális léptékre, hiszen a mechanizmus teljesen egyforma.

Ki tudja, hogy merre van Isten, ám legjobb, ha halottnak tekintjük, mint mondjuk Nietzsche, s ezzel a vélekedéssel lesz korunk legnagyobb társadalmi kihívása az irányvesztettség, üresen és védtelenül hagyva a nyugati civilizációt nem csak a külső, de a belső betolakodók előtt. Az elidegenedtség lesz úrrá. Elidegenedtség, ami a filozófiában és a társadalomtudományban olyan Jolly Joker fogalomvá válik, amit innentől mindenki szabadon használ, ugyan soha be nem vallva, de valójában atársadalmi folyamatok értelmezési kísérleteiben az ok-okozati összefüggés lyukainak befedésére. A maga

²⁵¹ PhD, kutatóprofesszor, WSUF John Henry Newman Intézet, kerteszd.r.prodeo@gmail.com

értelmezésében és a maga retorikájában. (Az Egyház szociális tanítása szerint az elidegenedés értelmetlen fogalom, ha világosan meg nem mondjuk, hogy ki kitől, mitől s hogyan idegenedik el.²⁵²) Fichte, Schelling és Hegel idealizmusát felülírva Feuerbach érvelésében a vallás idegeníti el az embereket egymástól, ezért társadalmi programja szerint az embereket fel kell szabadítani, meg kell váltani a vallás illúziójától. Marx ennél sokkal egyszerűbbet állít, amikor az elidegenedést egyoldalúan a termelési és tulajdonviszonyokból vezeti le, a kollektív társadalom modelljében látva a megoldás egyetlen lehetséges kulcsát. Történelmi tapasztalatunk persze megmutatja, hogy a kollektivizmus a maga hiánygazdaságával és annak eredménytelenségével nemhogy csökkenti, hanem növeli a társadalom elidegenedési folyamatát. Marx elutasítja a piacgazdaság társadalmi hasznosságát, és a történelem – ha más összefüggésben is, de – igazolja őt, hiszen az elidegenedés a kapitalista társadalmakban is létező.

A modern világban az elidegenedés az élet igazi értelmétől elszakadt fogyasztásban jelentkezik²⁵³ abban az értelemben, hogy a központi funkciójú, de felszínes igény-kielégítés negligálja a személy valódi és lényeges igényeit, a társadalom szereplői kölcsönösen eszközként használják egymást, ez a viszony pedig nem más, mint az emberi szabadság végtelenségig torzított változata. Végtelen, mert többé nem képes uralkodni önmagán, szükségleteit és vágyait képtelen a helyes értékrend szerint uralni, sőt az uralkodó ideológia szerint ez az emberi természet lényegéből fakadó alapvető rend, és így a társadalom támogatott filozófiája lesz.

Az elidegenedés persze nem újkori jelenség, már az egyházatyák, sőt a gnosztikusok is fellelik, de ha tekintetbe vesszük, hogy a mai Nyugat erkölcsi csődje ugyanennek a Nyugatnak a hitehagyásában gyökerezik, akkor különösen világossá válik, hogy semmi másról nem beszélünk, mint a bibliai bűnről, az ember Istentől való elszakadásáról. Szent Ágoston hasonlatában az elidegenedés maga a bűn, az ember Istentől való elidegenedése.

Visszatérve a kulturális terrorizmus fogalomalkotására: indulatosabb szerzők a fogalmat már használják a századelő kommunista forradalmainak kapcsán. Lukács György kulturális terrorizmusa a politikai korrektség előfutára volt²⁵⁴ – mondja Drábik János, aki a Frankfurti Iskoláról szóló elemzésében arra a következtetésre jut, miszerint Lukács György az 1920-s évektől meg volt arról győződve, hogy a család részleges felbomlása és a családfő tekintélyének gyöngülése is már segíti, hogy a felnövekvő generáció jobban elfogadja a radikális társadalmi változásokat. Az elemző számára úgy tűnik, hogy bármi, ami jó az ember számára, és ami szorosra fűzi két ember kapcsolatát, azt meg kell gyöngíteni és el kell pusztítani a frankfurtiak szerint. Ha pedig nincsenek ilyen súlyos problémák, akkor ilyeneket létre kell hozni és a hagyományos életet, a lehetséges harmóniát lehetetlenné kell tenni. Ebbe tartozott az is, hogy a férfias tulajdonságok ellenhaborút kell indítani. Lukács György 1919-ben a kommunista diktatúra kulturális népbiztosaként útnak indította programját. Az iskolában a szabad szerelemre, a nemi életre, a középosztályhoz tartozó családok erkölcsi értékeinek az elavultságára, a monogámia idejétmúltságára oktatták a tanulókat. Vallásra pedig nincs szükség, mert az minden élvezettől megfosztja az embert.²⁵⁵

Kulturális marxizmus és politikai korrektség

Marx tisztán elméleti állítása, melyben a munkásság felsőbbrendű minden más társadalmi osztályhoz képest, ami a társadalom fejlődését és egyenjogúsítását illeti, gyakorlati következményekkel járó tézissé alakul át azzal a kijelentéssel, hogy a társadalmi fejlődés, a társadalmi emancipáció központi mechanizmusa a termelőerők fejlődésének folyamata. Marx szerint a technológiai fejlődés együtt jár a társadalmi viszonyok fejlődésével, s bár a kapitalizmus a legfejlettebb gazdasági forma, de

²⁵² *Magyar Katolikus Lexikon, Schütz: 71. - CA 41, 62.*

²⁵³ *Korábbi, Politikai okkultizmus című tanulmányomban (2012. 14.o.) hivatkozom John B. Cobb Jr.: Religion and Economics / Economism and Traditional Religions c. munkájára, a kapitalizmust az azt kísérő vallásos mélységű áhitat után vallásként nevezve, ahol az „isten” a gazdasági növekedés, a vallást gyakorló embereket pedig a „fogyasztói társadalomként” azonosíthatjuk.*

²⁵⁴ *Drábik János: A kommunista kulturális marxizmus uralomra kerülése (2013. A Frankfurti Iskola és a kulturális marxizmus)*

²⁵⁵ *l.m.*

természetszerűleg bukásra van ítélve az elnyomás és a munkásság elidegenedése következtében. A munkásság radikalizálódik, forradalmi erővé alakul és mindent elsöpör.

A söprésről konkrét, felismerhető történelmi tapasztalataink vannak, ahogy a kulturális forradalomról is. A 21. század elején azonban újabb felismerésekre kell jutnunk: amíg az internacionalista törekvés fegyverropogással és a 20. századi kommunista forradalmakkal hívta fel magára a figyelmet, addig a globalizáció forradalma úgy használja a terror elemeit, hogy észre sem vesszük. A módszer pszichológiai, az eszköz etikai, és az így megszülető program antikrisztusi.

A nyugati kultúra fő elemeinek tendenciózus lebontásáról beszélünk. Így megszabadulást a kereszténységtől, a tekintélytől, a családtól, a hierarchiától, az erkölcsiségtől, a hagyományoktól, a lojalitástól, a hazafiságtól, általában is a társadalmi konvencióktól. Hiszen amíg az egyes embernek szilárd hite van, vagy akár csak reménykedik abban, hogy Isten kegyelméből rendelkezik azokkal a szellemi képességekkel, amelyekkel meg tudja oldani a társadalmi létezés problémáit, addig nem kerül olyan reménytelen helyzetbe, hogy megoldásként a mindent elsöprő, a társadalmat alapjaiban felforgató forradalmat válassza. A teljes reménytelenség elérése érdekében tehát a legdestruktívabb kritikát kell gyakorolni az európai civilizáció minden hagyományos értéke felett – így szól a modern társadalomkritikai intenció.

A modernizmus az átlagpolgár szemében persze nem világromboló, hanem világmegváltó szándékú. Egy szekuláris humanizmus. Pont úgy, mint amikor a terrorizmus megváltó eszmékre és cselekedetekre hivatkozva öl.

Tegyünk egy kronológiai felismerést: az ezredforduló vezető értelmisége, és így a politikai vezetők, a 68-as diáklázadások egyetemistái. Bár 68-ban a kor uralkodó szellemi áramának emblematikus alakjai nem mindig támogatják közvetlenül a tiltakozó diákmozgalmakat, de a diákok folyamatosan innen vett idézeteket használnak szlogenként.

Például Max Horkheimer, a Frankfurter Iskola egyik meghatározó személye nem a diákságban látta a társadalmi változás előidézőjének lehetséges bázisát, a Frankfurter Iskola mégis meghatározó ideológiai támasza az ellenkulturális mozgalmakkal kialakuló posztmodern gondolkodásnak és társadalmi cselekvésnek. Horkheimer mivel a diákmozgalmakban nem látott potenciált, ezért arra figyelmeztette az őt idéző fiatal értelmiséget, hogy az egyén tünékeny szabadságának védelme sokkal fontosabb feladat, mint hogy olyan cselekedetekkel veszélyeztessék, amelyeknek alig van esélyük a sikerre.²⁵⁶ Herbert Marcuse, a Frankfurter Iskola egy másik alakja viszont valódi vezérideológusa a diáklázadásoknak, aki zseniálisan párosítja Marx forradalmi hevületét Freud libidó-elméletével, s aminek következtében a szabad szerelem forradalmi tette emelkedik. A szexuális kielégülés joggá válik. Az ember természetes vágyainak kielégítése a szabad szerelem harcosainál már jogként jelenik meg, ami egyébként logikus következmény, ha Istent pusztán az emberek álmának tartjuk, az embert az ember testére redukáljuk, az emberi test mozgatórugóit állati vágyakként, a vágyakat szexuális vágyként, a szexuális vágyat szexként, a szexet pedig pusztán élvezet-kielégítésként azonosítjuk.

A szellemfejlődés izmusokhoz, ideológiákhoz és ezeket az ideológiákat kidolgozó, vagy képviselő konkrét személyekhez kötődik. Ugyanakkor a szellemfejlődés elemei közös eszenciaként jelennek meg a társadalmi létezésben, az egyes elemeket képviselő személyektől függetlenül. Szeretjük azt mondani, hogy egy-egy társadalmi jelenség egy adott személy, csoport, vagy iskola ideológiájához köthető, s bár köthető, az eredendő ok mégsem a konkrét személytől és ideológiától, hanem az objektív érték és az objektív természetes erkölcs tagadásából ered. Nem több és nem kevesebb ez, mint a bűnbeesés a bibliai teremtés történetben. A modernizmus alapvető felfedezése, hogy az elmélet és az azt megalkotó tudós nem tudja elzárni magát a társadalomtól, a társadalmi feltételek rá is hatással vannak. Így a 20. század legalapvetőbb állítása (szemben a 19. század racionalizmusával), hogy nem minden tudás alapja az érzékelés, mivel az érzetek is társadalmilag meghatározottak – a szubjektum és az objektum kölcsönhatásban áll egymással. A felvilágosodás törekvése, hogy az ember az ész, tehát a ráció uralma alá hajtja a természetet, ami így viszont elnyomja a természetes ösztönöket és az egyéniséget. A ráció tehát valójában nem az emberi felszabadulást, hanem annak

²⁵⁶Tanyi Attila: *A Frankfurter Iskola és 1968 (Fordulat 6./2009/Horkheimer és Adorno: pesszimizmus és passzív szemlélődés)*

sokkal hatékonyabb elnyomását hozza magával. Az ösztönök, érzelmek elnyomásának egyenes következménye az ösztönök lázadása, az érzelmek ellenforradalma. A 60-as évekből eredő ellenkulturális mozgalom, a posztmodernizmus megoldása a kultúra e rossz közérzetének orvoslására már nem a természetfeletti uralomra, hanem a természettel való harmóniára, a természet utánzására, a mimézisre való törekvés. A legújabb-kori panteizmus.

A Nyugat kulturális forradalma az erotizmusra, az élvezetre és az erőszakra épül, abból a feltételezésből indulva, miszerint a civilizáció elnyomja az egyént. Miközben a civilizáció a társadalmi folyamatokban elfojtja az ösztönkésztetéseket, az egyén fejlődésére káros befolyást gyakorolva meg is gyengíti őket. A nyugati kulturális forradalom a civilizációt elnyomásmentessé kívánja tenni. A fennálló rendszert olyan civilizációval szeretné felváltani, amely lehetővé teszi, hogy az egyén végre „önmaga legyen”, és minden társadalmi és intézményi kényszertől megszabaduljon.

Marxnál a forradalom lényege még az osztályharc, a társadalom fókusza pedig a gazdasági fejlődés. Freudnál az élvezetvágy a legalapvetőbb emberi ösztönkésztetés. Marcuse az egyén ösztönös szükségleteit politikai értékekre váltotta, az egyéni ösztönkésztetések kielégítését pedig társadalmilag kívánatos célra. A posztmodern ideológia megteremti Marx és Freud összhangját. A forradalom olyan hevesen ront rá a nyugatra, hogy ellenállni lehetetlenség: az ember alapvető gyengeségével, az ösztön-kielégítés felszabadításának kierőszakolásával terrorizálja az embert. A terror az örömev céljait követi.

A posztmodern ellenkulturális forradalom a szabadságot az elnyomás hiányaként határozza meg. A szabadság, ahogy a felvilágosodás forradalmánál, ismét öncéllá válik, legfőbb értékévé, és amely ismét minden tartalmat nélkülöz. Az üdvösséget nem Isten kegyelme, hanem az egyes ember maga hozza el, amennyiben sikeresen elmenekül a valóság elől, ugyanis azzal az elnyomó valóságtól is megszabadul. Ebben a törekvésében a korlátok nélküli szexualitás mellett kifejezett segítségére vannak a tudatmódosító szerek, és az a biztos tudat, hogy a szexuális perverziók nagyobb boldogságot jelentenek, mint a normális szexualitás. Ezért mindezeknek intézményes szabadságot követelnek.

A Nyugat erotikus forradalma lebontotta a valóságot, a természetet, a kultúrát, a civilizációt, a hagyományt, a tekintélyt, a jogállamiságot, az apa képét, az erkölcsiséget, a vallást, az igazságot, a jót és a rosszat, az értelmet, a tudatosságot, az objektív tudást, az egyéni személyiséget, a személyes boldogságot, az örök életet, a halhatatlanságot, a felebarát szeretetét, a barátságot és a ragaszkodást.²⁵⁷ És a lebontást globális normává alakította. A normateremtés a terror erejével bír, eszköze pedig a politikai korrektség kívánalma. A politikai korrektség hívószavai különféle szerzőktől, de minden csatornán hangzani kezdenek.

Ezek a hívószavak a keresztény kultúrkörből származnak, így az átlagpolgár számára isteni tekintélyt és folytonosságot sugallnak, de jelentéstartalmukban jelentős változtatáson esnek át. Első és legfontosabb, ami megalapoz minden másnak, az a tolerancia. Az embert egyenlő kegyelmi potenciájában való testvéri toleranciával vizsgáló magatartás erőszakos toleranciává változik. Az értéksemlegesség kötelezővé válik, az eltérő véleményekkel, ideológiákkal, nézetekkel és vallásokkal szemben alkalmazandó kötelező tolerancia mindent befogad, kivéve a kulturális gyökereket, így a kereszténységet és annak etikáját. És amint nyitottá váltunk mindenre, saját identitásunk többé már nem érdekes, mi több elnyomó rendszerré válik saját kultúránk felett. Charles A. Reich 1970-es bestsellerében azt publikálja a diáklázadások méltatásakor, hogy el fog jönni egy forradalom. Nem fog hasonlítani a múlt forradalmaihoz. Az egyénnel és a kultúrával fog kezdődni, és végső aktusként meg fogja változtatni a politikai struktúrát. Sikeréhez nem kell erőszakot alkalmazni, és nem lehet sikeresen ellenállni neki erőszakkal.²⁵⁸ Valóban: ez a forradalom úgy erőszakolja rá a társadalomra az új kultúrát, hogy az egyén nemhogy észre sem veszi az ellene irányuló terrort, hanem egyenesen megnyugtató konszenzusként értékeli. A társadalom erkölcsének lebontása a társadalom kulturális megalapozottságának lebontását, tehát egy új kultúra létrejöttét jelenti, melyhez a szexuális ösztön felszabadítása kiváló módszer lehet. Az isten-nélkülivé alakítandó társadalom formázása a Szentírás

²⁵⁷ Paul L. Peeters: Herbert Marcuse: Eros and Civilization (1974)

²⁵⁸ Charles A. Reich: The Greening of America (1970)

által bemutatott családkép felülírásával kezdődik: A család, a magántulajdon és az állam eredete című könyvében Engels a nő által irányított családot, a matriarchátust részesíti előnyben, meghazudtolva a bibliai teremtéstörténetet, az asszony férfiből, annak testrészéből (t.i. bordájából) való teremtését. (Engels persze nem érti, hogy az asszony teremtése nem például a férfi lába alól, tehát fizikailag és metaforikusan is alárendelt szituációból, hanem a férfi szíve alól, tehát a szeretetközösségből történik, ami alapján a családban egygyé lesznek. Férfi és nő Isten teremtése szerint tiszta szívvel találkoznak egymással, egyenrangúként, és lényegi különbözőségükben egészítik ki egymást.) Marx is foglalkozik mind a Kommunista Kiáltványban, mind a Német ideológiában a családdal, mint a társadalom elavult alapintézményével. Hamar előkerülnek azok a vélemények, miszerint a természetes társadalom egyetlen eredeti családtípusa a matriarchátus, nem mintha ezt a feministákon kívül valaki komolyan is gondolná, de a hagyományos társadalmi modell aláadására viszont kiváló és forradalmi eszköz. Mondjuk úgy: haladó. Azt azonnal leszögezhetjük, hogy a házasság és a család elleni – haladónak nevezett – támadás több kárt okozott civilizációnknak, mint előtte bármely más háború vagy politikai forradalom, és nem csak azért, mert a társadalom alapintézményéről beszélünk, hanem azért, mert ugyan hol máshol tanulhatná meg az ember a legfontosabbat, az önzetlen szeretetet, vagyis Isten szeretetközlésének társadalmi leképeződését, ha nem a kiegyensúlyozott családokban, amelyek a gyakorlatban valósítják meg azt. A család lebontása az ember istenkapcsolatának egyértelmű lebontása. (A krisztusi elvek alapján szerveződő emberi társadalom programja, vagyis a Nyugat kulturális alapja, ok-okozati összefüggést mutat. Krisztus tanításaiban állandó hangsúlyt kap az ember és Isten közötti csodálatos viszony, az istengyermekség állapota. Ez a mindenkit összekötő testvériség az alapja az evangéliumi emberképnek, amely minden, Isten képére és hasonlatosságára teremtetett emberi lénynek nemre, bőrszínre, műveltségre, társadalmi rangra stb. tekintet nélkül egyenlő emberi méltóságot biztosít. Ez az egyenlő emberi méltóság az ember igazi szabadsága, és ennek a szabadságnak társadalmi megtestesítője a családban egygyé lett férfi és nő.) Marx pontosan talál rá a társadalom alapintézményeként a családra. Logikus tehát, hogy a társadalom lebontásának szándékával a család lebontása a forradalminak nevezett Nyugat kiemelt hangsúlyú stratégiája.

Morális igazság, mint többségi gyakorlat

A Nyugat forradalmában az ember erkölcsé az adott helyzettől, illetve környezetének erkölcsi színvonalától függ, tehát a morális igazságot a többségi gyakorlat határozza meg. Igaz az, amit igaznak tart. Nem egy konkrét filozófiai irányzatról beszélünk, hanem egy olyan, átfogó gondolkodásról, amely többféle filozófiai áramlatban, de még a filozófiai műveltséggel nem rendelkező gondolatvilágban is könnyen megágyazódik. Sőt, talán ott a legkönnyebben. A modern közvélekedés és filozófia egyaránt állítja, hogy Isten nem létezik, amiből egyenesen következik, hogy isteni törvények sem léteznek, vagyis nincsenek örökérvényű ismeretek, tehát általános érvényességű, egyetemes erkölcsi normák se. Csakhogy a különböző kultúrák különböző közerkölcsöket takarnak. Vajon mit válaszol az egyébként „polkorrekt”, erkölcsrelativizmusban élő modern ember akkor, ha mondjuk, azzal találkozik, hogy a világ egy elfeledett részén élve temetnek el csecsemőket, például születési rendellenességgel világra érkezőket, vagy éppen olyanokat, akik hajadon anyák gyermekei.²⁵⁹A többség elborzad, mutatva, hogy elemi affinitása még megmaradt az alapvető értékek irányába, de vannak, akik megvédik a gyerekgyilkos törzseket abból a következetesen toleráns megfontolásból, hogy nem lehet beleavatkozni más, jelen esetben egy bennszülött kultúra életébe, illetve abból a következetesen relativista megállapításból, miszerint az adott kultúrában a tárgyalt cselekedet nem számít gyilkosságnak. (Itt jegyzendő meg, hogy ezen elv alapján mindenféle vérengzést, népiirtást és hasonlókat legalizálni lehet, ha az elkövetők saját kulturális jegyeként értelmezzük a cselekedetet. Ebben az esetben a cselekedetet elmarasztaló vélemény kinyilvánítóját nyilvánítják majd intoleránsnak, és ezért, mint nem-haladó szelleműt,

²⁵⁹ Dan Harris: „Missionaries Accuse Indians of Killing Babies,” ABC News (2008). A szeptember 23-án megjelent cikkben a szerző arról ír, hogy keresztény misszionáriusok vádolnak a brazil kormány előtt Amazonas menti indián törzseket azzal, hogy csecsemőket gyilkolnak.

megvetendőnek. Az új, a relativizmuson alapuló etika - végső eredményében tehát etika-nélküliség - normatívként jelenik meg és uralkodik. Ezért lehetséges az, hogy például nyilvánosan úgy beszélni a homoszexualitás kiéléséről, mint bűnről, ma az új kultúra egyik legfőbb normájának megszegését jelenti.) Ha más nem, de a marxi szekuláris humanizmus még működik az egyénekre vetített társadalomban, mert Isten nélkül könnyűnek tűnik az élet, főleg, ha az addig uralkodó keresztény erkölcsant mindössze tilalmak gyűjteményeként aposztrofáljuk, a lelkiismeret azonban az egyébként egészséges pszichén eltüntethetetlen emlék az ember Istennel való, hajdanvolt kapcsolatából.

Az új kultúrában nincsenek feltétlenül igaz ismeretek és általánosan érvényes erkölcsi normák, hiszen a társadalomkritika (épp a Frankfurter Iskolánál lehangsúlyosabban) kimondja, hogy az ember csak korlátozott álláspontból tekinthet a valóságra, és ennek megfelelően alakul a valóságról alkotott képe is. Tehát eleve szubjektív. A társadalmi tapasztalás által determinált megismerés csak részleges, következtetései viszonylagosak, azaz nincs megismerés. Márpedig ha nincs objektív megismerés, akkor objektívnek tekinthető, általános erkölcs sincs, csak többségi gyakorlat.

Ebben a relativizmusban említett legfontosabb érv a tolerancia. A fogalom az egyes ember, a népcsoport, a társadalmi közösség legfennköltebb tulajdonságai közé emeltetett abszolút erkölcsi követelményként. A tolerancia a posztmodern ember legfőbb erényeként megtiltja, hogy bárkinek is az erkölcsi nézeteit negatívan lehessen minősíteni, ezért a posztmodern kor minden szemléletmódot tolerál. Érvként a tolerancia azonban önmaga cáfolata, amennyiben a relativizmus bűvöletében nem tolerálják a tolerancia hiányát és az abszolút érték létezéséhez (Istenhez) való ragaszkodást. A relativizmus egyébként egyáltalán nem indokolja, hogy miért kellene toleránsnak lennünk! A tolerancia kötelezettsége azon az abszolút erkölcsi szabályon nyugszik, hogy mindig igazságosan kell bánnunk az emberekkel, ez azonban mégiscsak abszolutista szemlélet! A logikai ellentmondás megmagyarázhatatlan, így hát, bár nem vallják be, de tulajdonképpen még az úgynevezett relativisták is elvetik a relativizmust.

A globalizáció folyamata a relativizmus segítségével bontja le a Nyugat társadalmát úgy, hogy közben azt az illúziót kelti, miszerint az egyének lehetősége van személyes és erkölcsi filozófiái alapján befolyásolnia saját ítéleteit, cselekedeteit és érzelmeit az erkölcs szempontjából is érintett szituációkban. Az illúzió a felvilágosodás eszméiből ered, és az azt követő korszakokra is jellemző, egészen napjainkig. Az illúzió konkrét: a forradalommal a politikai hatalom megalapozása ezentúl a népképviselőten alapuló, tehát alulról szerveződő, hiszen (szabadság, egyenlőség, testvériség) az individuumok egyenrangúak, a politikai törvényesítés egyenértékű hordozói. Demokratikusak. Csakhogy a szubjektív etika végül mégsem szubjektív! A relativizmusban akkor legitim egy etikai vélemény, ha azt a társadalom elfogadja. A társadalom véleményelfogadási mechanizmusa a többségi elvből, tehát a népképviselőti demokráciából eredezik. Az Istent az egyes ember választási szabadságának illúziója mellett a politikai hatalom váltotta fel az egyes emberre vonatkozó erkölcsi normák meghatározójaként. A szabadság így nem az egyén jogává, hanem az egyén által legitimált hatalomé lett. A modern és posztmodern társadalmakban a legitimáció eszköze a tömegkommunikáció. A média amennyiben támogat egy normát, akkor azt az egyén spontánnak hitt véleményalkotással magáénak fogadja el. Az egyén a relativizmusban a politikai hatalomra bízta az erkölcsi döntést, a politikai hatalom viszont a média rabja. (A többségi szavazáson nem az egyes ember szakértelme, hanem érzelmi töltöttsége a döntő, hiszen a szavazók túlnyomó többségének a szakmai döntések meghozatalához nincs képessége. Híján van a döntéshez szükséges eszközöknek, szempontoknak, ismereteknek. A politikai közbeszéd lényege ezért nem a tartalom, hanem a rendeltetés. A virtuális valóság nyer, az a virtuális valóság, amelyet a szavazók a legkülönbözőbb politikai reklámokból tapasztalnak meg.²⁶⁰) A média a gazdasági elit tulajdona, így végső soron az egyén véleménye a gazdasági elit által iparszerűen befolyásolt véleménnyé silányul. A globális etika a globális gazdasági hatalom játékszere.

Bár az etika elmélete két alapvető dimenziót határoz meg, az idealizmust és a relativizmust, a valóságban csak egy etika létezik, mégpedig az idealista, ugyanis csak az tartalmazhat abszolút szabályokat. Az idealista szubjektum az erkölcsi szabályok abszolút, vagyis isteni eredetű jellegét

²⁶⁰ Kertész-Bakos Ferenc: Politikai okkultizmus (2012. Dühös akarat és szelíd elhülyülés)

állítják, ezzel szemben a relativisták megpróbálják elkerülni az egyetemes erkölcsi szabályokat, hiszen álláspontjuk szerint az erkölcsi cselekedetek az adott szituációk jellegétől függenek.

Az etika elméletében tulajdonképpen négy erkölcsfilozófiát állapíthatunk meg. Abszolutistának nevezhetjük azt, amikor az egyén magas idealizmusához alacsony relativizmus párosul. Helyzetfüggőnek tekinthető, ha az egyén magas idealizmusa ellenére relativizmusa is magas, az alacsony idealizmussal párosuló alacsony relativizmust szubjektivistának, az alacsony idealizmus mellett magas relativizmust pedig erkölcsi kifogáskeresésnek minősíthetjük. Az etikaelmélet végső soron tehát maga is kizárja az etika relativista megközelítését.

A fentiek logikájából következően a globalizmus a maga posztmodern etikájával, mely a morális igazságot a többségi gyakorlatból vezeti le, és amely filozófiai megalapozottsággal, sőt nemhogy csak bevallottan, hanem egyedüli üdvözítőként hirdetve, etikai alapvetésektől mégiscsak mentes!

A globalizmus társadalma skizofrén: önmagát fosztja ki és bontja le.

A globalizmusban az egyén az egyéni szabadságjogokért való történelmi küzdelmében pont az egyéni szabadság társadalmi garanciáit áldozza fel. Valós egyenjogúsító törekvéseit szólamértékű helyettesítő törekvésekkel pótolja, melyeket a médiából sugárzó propagandaipar emel etikai rangra. Ezek: a nők emancipációja, a hátrányos helyzetűek emancipációja, a nem-európaiak bevándorlásának támogatása és a szexuális másság, a nemek új társadalmi konstrukciójának támogatása. Mindehhez az etikának tűnő gondolkodási modell a tolerancia követelménye.

A Magyar Katolikus Lexikon lényegre törően definiálja,²⁶¹ hogy Marx alapvető politikai és emberi emancipációt hirdetett, tehát az ember ember fölötti uralmának teljes megszüntetését. Az emancipáció e formája nemcsak egyes csoportok elismertetését, hanem minden ember egyenlőségét jelenti, sőt az emancipáció itt már nem „cél”, hanem eszköz, előfeltétel a „teljes ember” megvalósításához. Korunk uralkodó ideológiájának megalapozásában tekintélyes szerepet játszó, korábban hivatkozott Frankfurter Iskola a maga kulturális marxizmusával már a minden kényszerítő tényezőtől való függetlenségben, az értelem által átvilágított szabadságra való törekvésben látja az emberi létezés egyik legalapvetőbb érdekét.

A mai társadalom emancipációjában a szabadság önmagában véve szentesíti a cselekedetet, így a szabad ösztönkielést, és ezzel a globális gazdasági-politikai bekebelezés mellett a kulturális terrort alkalmazza, hiszen az abszolút etikai alapvetést kényszerítő tényezőként értékeli, melynek megszabadulásától való feladatot kötelező társadalmi programmá emeli. Abszolút érvényű társadalmi programmá.

A modern filozófia a felvilágosodás racionalizmusával pozitivistá irányzatot vett. Magát a fogalmat Auguste Comte alkotta,²⁶² amikor az emberi megismerés fejlődésének három szakaszát különböztette meg: a teológiai, a metafizikai és a tudományos szakaszt, ez utóbbit nevezve pozitívnak. A pozitivistá filozófia alapelveit, miszerint az ember számára a megismerésben kizárólag az érzetek által közvetített tények adóttak, James Mill fektette le,²⁶³ ami azért fontos gondolatmenetünkben, mert innen származtathatjuk azt a vélekedést, hogy az érzetek által közvetített tények, melyeket a megismerés folyamatában rendszerbe foglalunk, ismereteink egyedüli állandó, vagyis abszolútnak tekinthető szilárd elemei. A 20. századra aztán kialakul az a meggyőződés, hogy megismerésünkben eddig valós tartalom nélküli, metafizikai konstrukciókat fogalmaztunk meg, ezért a tudományra ettől kezdve mindenféle metafizika radikális tagadása jellemző. A pozitivistá gondolkodás szerint metafizikai igazságaink nem teljesítik az empirikus értelmi kritérium feltételeit, ezért nemhogy igazságoknak, de értelmetleneknek kell őket tekintenünk: metafizikai igazságunk értelmetlen szavakat tartalmaz, lásd: „abszolút”, vagy „Isten”, amelyekhez semmiféle empirikus igazolást nem tudunk rendelni. Ezek a fogalmak tapasztalatmentes, transzcendens entitásként jelennek meg. Kérdésem viszont, ha a metafizikai tételek értelmetlennek bizonyulnak, vajon miért teremtünk ilyen rendszereket? Mi a helyzet a világ értelmes létezésének örök kérdéseivel, amelyekre választ épp a metafizikai vizsgálatok adnak? Mi a helyzet az etikával?

²⁶¹ Magyar Katolikus Lexikon, Pecz: I/2:632.

²⁶² Auguste Comte: Cours de philosophie positive (1830-1835)

²⁶³ James Mill: An Analysis of the Phenomena of Human Mind (1829)

Semmi. A posztmodern ember a tevékenysége társadalmi identitását a jogalanyiságára redukálta. Kulturális gyökereinket jelentő természetjogi felfogásával alapjaiban szakított, vagyis azzal a meggyőződéssel, hogy létezik az ember által megérthető módon eleve adott (Istentől való) igazság, a társadalmon kívül létező jog alapját (képletesen bemutatva: Mózes kőtábláit) összetörte. A posztmodern korra a modernizmus reménytelenül relatívnak tűnő világában az ember mégis valamiféle biztonságot keresett. A bizonyosságkeresés a globális etikának kiváló eszközt adott, a morális igazságot, a megkérdőjelezhetetlen tekintélyt a többségi gyakorlat kezébe adta. Ettől a ponttól kezdve az ember a jogi eljárások bizonyosságában hisz. Az ígéret mesés: a határok nélküli gazdasági és technikai fejlődés, és vele a kötelesség nélküli jogok. Posztmodernitás, azaz dekonstrukció: a magára maradt egyén egyre kétségbeesettebb értékkeresése, ami egyre radikálisabb értékvesztéshez vezetett. Út a semmibe. (Bibliai környezetbe téve érdekes módon pont az a sátáni program, aminek végállomása is ugyanez.) Olyan jogi bizonyosságba való kapaszkodás, ahol a jogi eljárás nem valamiféle abszolút igazságból, hanem saját magából a jogból ered (a vadludak együtt tudják, hogy merre van Dél). A posztmodern társadalmat az erkölcs – tekintve, hogy relatív – már nem képes összetartani.

Globális etika

Parancsoló szükség születik. Globális etika alatt az ember azt a társadalmi minimumot érti, amely az összes kultúra összes népcsoportjának és nemzetének etikai értelemben vett közös nevezőjét képes megadni. A globális etika a különböző, egymásra lefordítható értékek hangsúlyozása, az ember érdekében a minimálisan szükséges közös alap leszögezése. Egy mindent átívelő minimáletika, aminek értékei és elvei válnak közös hivatkozási ponttá, s ami megadja a minimális erkölcsi iránymutatást, amelyet a világnak követnie kell.

A globális etika logikai bukfenek sorozata. A viszonylagosságok abszolút pontját gondolja megadni, úgy véli, a viszonylagosságok különböző kultúrákban megtalálható azonosságai és átfedései épp ennek az abszolút területnek a határvonalai, azaz mindenki számára egységesen elfogadható normák. Egyrészt attól, hogy a viszonylagosságok mutathatnak egyezőségeket különböző részterületeken, még nem változtatják meg viszonylagos voltukat. Másrészt attól, hogy a különböző viszonylagosságokban találunk átfedéseket, vagyis tartalmi azonosságokat, azok még nem válnak abszolút értéké. Az alapprobléma a viszonylagosságok abszolúttá való kikiáltása a többségi elvre való hivatkozással. Látni való, hogy abszolút viszonyítási pont nélkül mindig értelmezés kérdése lesz, hogy valamelyik kultúra vagy népcsoport adott eszméje vagy hagyománya mit jelent a teljes emberiségnek és milyen viselkedést kíván meg a teljes emberiségtől. Vitatható, így nyilvánvaló véleményeltéréseket okoz, hogy egy kultúra egy adott kérdésben valójában milyen etikai parancsot ad egy másik kultúrához viszonyított összefüggésben, ráadásul a kultúrák általában nem homogén egységek. Azon belül, amit hagyományosan egy kultúrának nevezünk, számos kulturális különbség létezhet nemek, osztályok, vallás, nyelv, etnikai hovatartozás és más törésvonalak szerint.

A globális etika szóvivői nem egy konkrét intézmény megbízottjai, vagy éppen egy konkrét filozófiai iskola követői, még csak nem is valamiféle kormányzati csoport, hanem az élet minden területéről előkerülő önkéntes humanisták. Hogy gondolatmenetünk íve egyértelmű legyen, pontosítsunk: szekurális humanisták. Az etika sugalmazóival nyíltan találkozunk, ők a tömegkommunikáció önkéntes munkásai, de az etika meghatározóiról mit sem tudunk. Pedig a mindenki számára egységesen elfogadható normákat valakiknek meg kell határozni! És meg is határozzák. (Mert azt ugye senki sem gondolja komolyan, hogy az etikai normák elfogadása a többségi gyakorlat alapján spontán folyamatként történik.) Azt mondják, hogy ezeknek az egységesen elfogadható normáknak az elfogadásakor támaszkodniuk kell bizonyos egyetemes elvekre, még akkor is, ha egy-egy kultúra ellenzi ezeket. És ez kulcsmondat!

Egyetemes elvek: egész dolgozatunk arra törekedett, hogy bemutassa, miként szabadult meg az emberiség az egyetemes elvektől az elmúlt évszázadokban, s hogy bemutassa azokat a bizonyítékokat, melyeket az emberiség hordott össze annak alátámasztására, hogy nem is léteznek egyetemes elvek. És most, amikor bizonyítási eljárása végén az emberiség „végre” leszögezheti, hogy

nincsenek egyetemes elvek, az etika meghatározói bizonyos egyetemes elvekre hivatkoznak. Ez a hivatkozás két szempontból is nagyon érdekes:

- 1./ Az egységes etikai normákat meghatározó személyek, amikor egyetemes elvekre hivatkoznak, ezek a konkrét elvek vagy mégsem egyetemesek, vagy egyetemesek ugyan, de annak ellenére, hogy hivatkoznak az alkalmazásukra, eszük ágában sincs alkalmazni.
- 2./ Az egységes etikai normák megalkotását mindenki számára egységesen elfogadható, tehát konszenzuális normák megalkotásának szükségességével indokolják (a társadalmat az erkölcs már nem képes összetartani, minekutána módszeresen lebontották, így parancsoló szükség születik), ami normakövetést akkor is meg kell követelni, ha esetleg egy-egy kultúra ellenzi, tehát konszenzusról már szó sincs.

A globális szinten támogatandó, az egyén szociális és humánus érzékenységre, természetes szolidaritására apelláló új etika, mint humanitárius kényszer telepszik rá a talaját vesztett társadalmakra.

A minimáletika, vagyis az egységes etikai norma, mely az elmélet szerint mindenki számára egységesen elfogadható, sőt immár kötelező, a jogi bizonyosságba való kapaszkodás mestermunkája: ez pedig az emberi jogok eszméje.

Ismétlem: a posztmodern ember a tevékenysége társadalmi identitását a jogalanyiságára redukálta. Ettől a ponttól kezdve az ember a jogi eljárások bizonyosságában hisz, ez lesz az etikája az etika helyett. A politikai korrektség immár etikai korrektség is, tehát az etikai alapvetésből levezetett további etikák (jogok) megkérdőjelezhetetlenek. Aki mégis meg merné kérdőjelezni, az számíthat a haladónak nevezett emberiség megvetésére és kirekesztésére, aminek veszélye nyomasztja és félelemmel tölti el, ezért jobbra kísérletet sem tesz az így kapott paradigmák átgondolására. Nem mintha az emberi jogok eszmeiségében eredetileg lefektetett 30 alapjog ne lenne hasznos az emberiségnek (többsége a tradicionális vallások etikai alapvetéseivel is megegyezik), de az emberi jogok eszméjének egyetemes etikaként való elfogadtatásával a globális világra való törekvés egyrészt kiváló eszközt kapott, másrészt termékeny talajra talált az emocionális beállítottságú posztmodern ember gondolatvilágában. A fő csapásirány pedig a tradicionális társadalom alappontja: a család és a vallás, ezen belül is célzottan a kereszténység. A keresztény Európa végső lebontása.